

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiae Moralis Super Decalogum Seu Decem Dei Praecepta Pars ...

Tractatus II. In I. Præceptum De Fide, Spe, Charitate, Religione, & Peccatis
oppositis

Sporer, Patricius

Salisburgi, 1711

Sectio I. Fidei divinæ definitio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59952](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59952)

minis dicentis: juxta illud Ecclesiastici: *Vir bonus fidem facit proximo suo*: Alia est fides Divina, quã credimus aliquid ob auctoritatem Divinam, seu ipsius Dei dicentis seu revelantis. De qua Apostolus ad Hebr. II. *Sine fide impossibile est placere DEO, credere enim oportet accedentem ad Deum, quia est*: Et mox eam definiens ait: *Est autem fides substantia rerum sperandarum, argumentum non apparentium*. Et hæc fides tam habitualis, quã actualis hic consideranda est.

SECTIO I.

Fidei divinæ definitio.

SUMMARIUM.

1. Fidei divina habitualis, & actualis definitio.
2. Explicatio fidei divinæ habitualis.
3. Explicatio fidei divinæ actualis.
4. Ad elicitendum actum vel assensum prærequiritur in intellectu lumen supernaturale actuale.
5. Et ex parte voluntatis pius motus antecedens, & consequens.
6. Explicatur definitio Fidei à S. Paulo data.

ASSERTIO I.

Fides Divina habitualis est virtus Supernaturalis Theologica, à DEO infusa, inclinans intellectum ad firmiter, etsi obscure assentiendum omnibus à DEO revelatis, quatenus à DEO revelata sunt: seu ob auctoritatem infallibilem ipsius DEI revelantis. Fides autem actualis est assensus firmus & certus, etsi obscurus, quò homo Divino Lumine illustratus firmiter assentitur omnibus à DEO revelatis, quatenus ita revelata sunt eius

pio in illum affectu voluntatis. Ita in re Omnes.
Bonitas definitionis patebit explicatione.

§. I.

Fides Divina habitualis est virtus &c.

2 I. **V**irtus generalissimè definitur, *habitus indefectibiliter attingens bonum potentia rationalis*, nimirum aut intellectus, cujus bonum est verum: aut voluntatis, cujus bonum est honestum. Unde virtus generatim dividitur in intellectualem, & moralem. Virtus intellectualis est habitus indefectibiliter attingens verum in cognoscendo: Ut scientia, sapientia, intellectus &c. Ad hanc etiam fides divina aliquo modo spectat, quatenus nimirum infallibiliter, etsi obscure attingit verum. Virtus moralis est habitus indefectibiliter attingens bonum honestum in operando: seu ut communiter definiri solet: *Est bona qualitas mentis, quæ habentem perficit, & opus ejus bonum reddit.*

II. Virtus rursus alia dicitur naturalis & Philosophica, quæ scilicet & naturaliter acquiritur, & circa actus & objecta naturalis ordinis versatur, ut Prudentia, Fortitudo, Temperantia, & Justitia: Quæ ideò dicuntur morales, quòd mores seu actus humanos rectè ordinent: Philosophicæ, quòd lumine naturali sint acquisibiles, quatenus distinguuntur à virtutibus Theologicis. Aliæ dicuntur virtutes supernaturales & Theologicæ, quæ scilicet & supernaturaliter acquiruntur per infusionem à Deo, & versantur circa actus & objecta supernaturalis ordinis, nimirum circa ipsum Deum, & ea, quæ ad Summum Bonum, ultimum finem nostrum cognoscendum,

dum, & prosequendum pertinent. Undè & dictæ Theologicæ ab objecto primario ipso Deo; & hæ sunt tres: Fides, Spes, & Charitas Divina, & hinc ulterius dicitur Fides

III. *Virtus Supernaturalis Theologica à Deo infusa.* His terminis, jam jam explicatis, Fides jam differt à virtutibus moralibus; & tanquam genere proximo convenit cum reliquis virtutibus Theologicis, Spe & Charitate Divina.

IV. *Inclinans intellectum ad firmiter assentiendum* &c. Per hoc differt à reliquis virtutibus Theologicis Spe, & Charitate, differentiâ desumptâ à proprio actu, ad quem inclinatur, scilicet firmiter assentiri omnibus à Deo revelatis, quatenus ita revelata sunt. Qui assensus est ipsa Fides Divina actualis. De qua mox. Fides enim tendit in Deum cognoscendo, ut primam veritatem; Spes autem tendit in Deum prosequendo, ut Summum Bonum in se & propter se. Ut latius patebit prosequendo. Ex dictis facile philosophabis bonitatem definitionis.

§. II.

Fides Divina actualis est

Assensus firmus: cum firma scilicet adhesionē potentia ad objectum, seclusa omni hæsitatione, dubitatione vel formidine de opposito, ut infra c. 3. latius patius patebit.

I. *Certus*: seu infallibilis, nimirum ob certitudinem & infallibilitatem motivi scilicet veritatis Divinae revelantis. Quibus excluditur fides humana, opinio, dubium &c. Quæ Fidei Divinae simpliciter repugnant.

A 5

III. Et

III. *Etsi obscurus* : nimirum ob obscuritatem rei revelatæ & creditæ, quæ non proponitur, prout in se est, sed solum creditur firmiter, sic esse, sicut revelatur, & proponitur, juxta notissimum illud D. Augustini. *Quid est fides, nisi credere, quod non vides?* Sicque significat definitio suprâ recitata Paulina, & infrâ explicanda.

IV. *Quo homo assentitur omnibus à Deo, ut Prima Veritate, revelatis &c.* seu, ut alii asserunt, *firmiter assentitur primæ Veritati, & omnibus ab ea revelatis* : Sed perinde est. Significatur hic Divinæ Fidei objectum & materiale, quod est omnis Veritas revelata; & formale, quod est prima Veritas revelans, de quibus mox Sect. 2. & 3. Duo insuper ad hanc fidem actualem, seu actum Fidei necessariò concurrunt in definitione expressa. Nempe,

§. III.

Divino lumine illustratus.

- 4 I. **I**ntellectus enim noster ad eliciendum assensum Fidei propter obscuritatem objecti, necessariò indiget lumine ac robore Divino supernaturali, quod partim est ipse habitus infusus Fidei Divinæ; partim verò (maximè in prima conversione in rebus difficilioribus credendis) est concursus specialis Dei & auxilium Spiritus Sancti illustrantis & roborantis intellectum ad eliciendum simulque moventis voluntatem ad imperandum intellectui assensum veritatibus revelatis. De quo lumine & auxilio passim loquitur Scriptura. Joan. 16. *Nemo potest venire ad me, nisi Pater meus celestis traxerit eum.* 1. ad Corinth. 12 *Nemo potest dicere, Dominus*

minus *JESUS, nisi in Spiritu Sancto.* Ad Ephel. 2. *Gratiâ enim estis salvati per fidem, & hoc non ex vobis; Dei enim donum est.* Et alibi sæpissimè: *Ut meritò Petrus Canisius Fidem descripserit: Donum Dei, ac Lumen &c.* Hoc efficax lumen Divinum ad credendum expertus D. Augusti in sua conversione l. 7. Confes. c. 19. dicebat: *Non erat proorsus, undè dubitarem: faciliùsque dubitarem, me vivere, quam non esse veritatem &c.*

§. IV.

Cum pio in illum affectu voluntatis.

Significatur necessarius concursus voluntatis ad actum Fidei saltem meritorium, idque dupliciter, antècedenter, & consequenter.

I. Ad actum Fidei est necessarius pius motus voluntatis antècedens: etsi enim Fides sit virtus intellectualis & actus elicitus intellectûs, necessariò tamen debet esse actus imperatus voluntatis pio motu imperantis & moventis intellectum ad assentiendum obscuris Fidei veritatibus: Juxtà illud 2. ad Corinth. 10. *in captivitatem redigentes omnem intellectum in obsequium Christi.* Nam firma illa & certa adhæsió Eidei ad veritates revelatas non provenit ex speculatione objecti credendi, quæ obscuritatem non tollit, sed provenit ex determinatione liberi arbitrii Spiritûs Sancti gratiâ adjuti. Et hinc actus Fidei meritorius est, & sub præceptum cadit, non utique quatenus præcisè est actus elicitus intellectûs, qui de se omnino naturalis est: sed quatenus est actus imperatus voluntatis ac liberi arbitrii moventis ac determinantis intellectum ad a-

sentiendum rebus Fidei. Et hinc rursus fit, quòd Fides, licet majorem certitudinem habeat, quam Scientia, facilius tamen perdi, & in dubium vocari possit, cum prædicto modo ex libera voluntate pendeat. Vide D. Bonavent. in 3. d. 33. c. 1. q. 4.

II. Ad actum Fidei etiam pius motus voluntatis consequi debet, etsi enim actus Fidei exerceatur ab intellectu, non tamen sistit in sola speculatione intellectus, sed semper pium in voluntate cordis motum excitare debet ad virtutem Spei, vel Charitatis pertinentem, ut quilibet piè eliciens actum Fidei v. g. Symbolum attentè recitans experiri poterit: Atque ratione hujus utriusque motus voluntatis ad actum Fidei concurrentis actus Fidei à S. Scriptura sæpè tribuitur voluntati, seu cordi, ut Rom. 10. *Corde enim creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem. Et act. 8. ait Philippus ad Eunuchum: Si credis in toto corde &c. licet.* Eadem de causa actus Fidei in Sacra Scriptura & Symbolis communiter exprimitur per particulam *in*, affectum quemdam & motum in Deum significantem. Indèque SS. PP. pulchrè distinguunt hæc tria: *Credere Deum, credere Deo, credere in Deum.*

Credere Deum significat tendentiam Fidei in Deum, ut objectum materiale, quatenus nimirum credimus Deum esse. *Credere Deo* significat tendentiam Fidei in Deum, ut objectum formale primum, credimus enim principaliter Deo, ut primæ veritati, revelanti nimirum infallibiliter vera esse, quæ ipse dicit, seu revelat. *Credere in Deum* significat tendentiam Fidei in Deum, ut ultimum

Finem

Finem & Summum Bonum nostrum, cum pio motu voluntatis, nimirum Spei, Charitatis, Religionis. Audi pulchrè explicantem D. August. Serm. 181. De tempore. *Credo in unum Deum. Non dicit: Credo Deum, vel credo Deo, quamvis & hoc salutis necessaria sint, aliud enim est credere illi, aliud credere illum, aliud credere in illum. Credere illi est credere vera esse, qua loquitur; credere illum, est credere, quia ipse Deus est; credere in illum, est diligere illum. Credere, vera esse, qua loquitur, multi & mali possunt. Credere ipsum esse Deum, hoc & Damones possunt, credere verò in Deum, soli norunt, qui diligunt illum, quia sine dilectione Fides inanis est. Hæc Augustinus. Ex dictis patere debet sensus Paulinæ definitionis Fidei ad Hebr. II. Est Substantia rerum sperandarum, argumentum non apparentium.*

III. Est substantia, græcè hypostasis, id est substantia: rerum sperandarum: Cui scilicet tanquam basi & fundamento firmissimo Spes & Salus nostra innititur, quatenus scilicet ea, quæ speramus per Fidem certissimam fiunt certa, & consequenter per eam nos certi & securi reddimur. D. Chrysoft. in illum locum (quem alii Græci sequuntur) per substantiam, vel hypostasim intelligit substantiam, seu existentiam hoc sensu, quòd fides sic velut jam existentia rerum sperandarum, eò quòd illa, etsi Spe adhuc pendente, non existant, Fides tamen eas ipsas nobis quodammodo existentes, & præsentis exhibeat, dum nos adeò de iis certificat, ac si re ipsa jam essent præstitæ & obtentæ. Unde Para-

Paraphrasis Syriaca habet: *Est autem fides persuasio super iis, quæ sunt in spe, ac si essent ipsis (credentibus) in actu sive effectu.* Sed tu intellige hæc quantum est ex parte Dei, & revelationis ac promissionis Divinæ, & (en grande nisi!) dummodò ex parte nostra nihil desit.

IV. *Argumentum*: seu, ut legit D. Augustinus, *convictio*, id est, certissima persuasio, ostensio, ac velut demonstratio: *Rerum non apparentium*, intelligendo in sensu ampliativo, quòd nimirum Fides sit firma adhæsiò, faciâtque nos firmissimè adhærere, & certissimè præcipere ob Divinam auctoritatem etiam illa, quæ aliundè non apparent nobis, imò quæ sensus humanus, ac intellectus naturaliter credere refugit, ut Deum esse Unum in Essentia, Trinum in Personis, Christum unam personam simul esse Deum & hominem, esse realiter præsentem in Eucharistia, homines clarè visuros Deum &c. Non autem voluit Apostolus, fidem esse tantum illarum rerum, quæ aliundè non apparent, seu id omne, quod Fide creditur ob auctoritatem Divinam, esse non apparens, cum sine dubio aliqua Fidei mysteria aliundè ratione naturali possint nobis esse evidentè nota: ut quòd Deus sit, quòd unus tantum sit Deus. Quamvis hæc ipsa, quatenus iis ob solam auctoritatem, & revelationem Divinam assentimur, verè Fide Divina credantur: At tamen in iis credendis non ita elucet virtus Fidei, quippè cum illa etiam citrà divinum testimonium percipiantur, ut post alios benè observat *Herincx. bis disp. 2. q. I. n. 5.* Hinc jam advertere debuisti,
hanc

hanc posteriorem partem longè plura complecti, quam priorem, nam plura creduntur, quam sperantur. Sperantur enim sola bona, atque futura, & absentia, ut æterna Beatitudo, perseverantia, auxilium Divinum; creduntur autem bona & mala tam præterita & præsentia, quam futura: quare Fides non est tantum substantia rerum sperandarum, sed generaliter est argumentum omnium non apparentium, seu à Deo revelatorum, etsi aliundè sperandorum. Sensus ergò adæquatus definitionis est: *Fides est certa & firma persuasio omnium nobis revelatorum in ordine ad finem supernaturalem adhuc latentem, sperandum & consequendum.*

SECTION II.

Fidei Divinæ objectum materiale, seu materia.

SUMMARIÆ.

7. *Fidei objectum materiale duplex: complexum, & incomplexum.*
8. *Objectum materiale Fidei est Verbum Dei immediatum & mediatum: privatum, & publicum.*
9. *Verbum Dei publicum aliud est scriptum, aliud traditum: quid seu quanam quodlibet comprehendat;*
10. *Quid, & quot sint Fidei Symbola.*
11. *Quid, & quot sint Articuli Fidei.*

Fidei objectum materiale dicitur omne id, quod Fide creditur, estque duplex: complexum: & incomplexum. Objectum Fidei incomplexum, seu subjectum Fidei dicitur omne id, de quo aliquid Fide Divina creditur affirmando vel negando. Et sic objectum Fidei primarium & principale, & ut vocant,